

Zadanie 1.10. Doskonalenie systemów działań kontrolnych PIORiN wraz z opracowaniem wytycznych prowadzenia kontroli

Kierownik zadania: dr Tomasz Stobiecki

W ramach zadania wykonano opracowanie danych wyjściowych (opartych na wynikach kontroli z lat ubiegłych), przeprowadzono obliczenia oraz opracowano plany kontroli jakości, pozostałości oraz stosowania środków ochrony roślin (ś.o.r.) na rok 2025. Wyniki kontroli z lat 2021–2024 wprowadzono do baz danych, a wyniki przeprowadzonych obliczeń przekazano do PIORiN w formie wytycznych.

Kontrola jakości środków ochrony roślin

Po uwzględnieniu wyników kontroli z lat 2023–2024 dokonano nowego podziału badanych ś.o.r. na 14 charakterystycznych grup, w zależności od rodzaju środka (fungicyd, herbicyd, insektycyd, inne) oraz formulacji i rodzaju zezwolenia (normalne lub handel równoległy). W wyniku obliczeń przeprowadzonych według algorytmu opracowanego w ramach PW 2011–2015, zaplanowaną do kontroli liczbę 248 próbek rozdzielono na wytypowane grupy, przy czym dla stosowanych trzech kryteriów rozdziału (liczba nieprawidłowości w latach ubiegłych, wielkość sprzedaży i liczba ś.o.r. w poszczególnych grupach) zastosowano odpowiednio wagi 1/4:1/2:1/4 (analogicznie, jak w latach ubiegłych), wskazując tym samym wielkość sprzedaży jako czynnik najistotniejszy. Ze względu na obserwowane w latach ubiegłych trudności w poborze wymaganej liczby próbek w poszczególnych województwach zrezygnowano z rozdziału kontroli na województwa (podobnie, jak w ostatnich latach).

Kontrola pozostałości środków ochrony roślin

Do rozdziału liczby próbek na uprawy przyjęto kryteria, które w 2020 oraz 2021 roku w konsultacji z GIORiN zmodyfikowano celem wyeliminowania zauważonych mankamentów.

Ostatecznie po modyfikacji systemu, z następującymi wagami:

- W1 – waga uzależniająca liczbę badanych próbek od liczby plantacji w danej uprawie;
- W2 – waga od względnej liczby wykrytych pozostałości substancji czynnych w danej uprawie (pod pojęciem „względnej liczby wykrytych pozostałości” rozumiemy liczbę wykryć pozostałości w stosunku do liczby przebadanych próbek w danej uprawie);
- W3 – waga od względnej liczby wykrytych nieprawidłowości związanych z przekroczeniem NDP w danej uprawie;
- W4 – waga od względnej liczby wykrytych nieprawidłowości związanych z wykryciem substancji niedopuszczonych w danej uprawie;

- W5 – waga od wielkości zużycia ś.o.r. w danej uprawie, obliczonego jako zużycie jednostkowe (w kg/h) przemnożone przez powierzchnię uprawy.

W1 = 0,1; W2 = 0,15; W3 = 0,4; W4 = 0,25; W5 = 0,1.

Po uwzględnieniu wyników kontroli z lat 2023–2024, uaktualnieniu danych GUS odnośnie liczby plantacji w poszczególnych uprawach i uzupełnieniu danych odnośnie zużycia ś.o.r., przeprowadzono obliczenia oraz dokonano rozdziału 3378 próbek na 70 badanych upraw z podziałem próbek na województwa.

Kontrola stosowania środków ochrony roślin

Obliczenia rozdziału liczby kontroli na trzy grupy uprawowe (każda po trzy przedziały obszarowe) zostały wykonane według zmodyfikowanego systemu rozdziału zastosowanego po raz pierwszy w 2017 r. Po uaktualnieniu danych o zużyciu środków ś.o.r. w poszczególnych grupach uprawowych oraz uwzględnieniu wyników kontroli stosowania ś.o.r. przeprowadzonej w 2021 oraz 2022 r., dokonano rozdziału 20 000 kontroli na poszczególne grupy i przedziały obszarowe z podziałem kontroli na województwa. Uwzględniono trzy kryteria rozdziału: liczba gospodarstw, wielkość zużycia ś.o.r. oraz liczba nieprawidłowości wykrytych w 2022 r. w poszczególnych grupach i przedziałach obszarowych, przypisując im równe wagi (1/3:1/3:1/3).

Dodatkowo przystąpiono do prac związanych z przygotowaniem wytycznych na rok 2026 z wykorzystaniem zaktualizowanych danych z GUS, nowych danych dotyczących zużycia ś.o.r. oraz na podstawie wyników kontroli stosowania z roku 2024.

Wytyczne dotyczące pozarolniczego stosowania ś.o.r. oraz kontroli w miejscach dystrybucji.

Wytyczne kontroli pozarolniczego stosowania oraz kontroli w miejscach dystrybucji zostały przesłane oraz wdrożone przez wszystkie wojewódzkie inspektoraty.